

-- APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI --

Abonamentul: 6 coroane (8 franci) — Redacția: str. Lemnelor 39. — Administrația: str. Lemnelor 44.

Educațiunea femească.

Va să zică educațiunea femească trebuie să se înceapă încă din cea mai fragedă copilărie, pentru a fi pregătite pentru menirea lor în lume.

Neapărat, că asemenea educațiune se poate obține numai dacă noi femeile toate vom fi crescute și vom crește în aceleași principii, în aceleași sentimente, în aceleași vederi, căci altfel strică unele ceea-ce fac ltele.

Infundată în școli, cari chiar prin titlul lor de a crește fie savante, fie lete de salon, copila fixează în inima ei încă plastică ideea, că dinsa e ceva mai mult decât altele, care pe lângă învățatură mai câștigă și deprindere de a purta grija de menagiul casei.

Sunt chiar multe mame, cari, deși dinsele bune gospodine, nu îndrumază și pe ficele lor în această direcțiune căci își inchipuiesc, că acestora, având instrucțiune, nu le mai șede bine să lucreze, lucrul rămânând soarta fatală a femeilor fără cultură.

Multe din fetele astfel bine crescute își pierd apoi rostul după-ce ies de sub înriurirea binefăcătoare și de sub ocrotirea inteligentă a familiei și intră în societatea blasată, unde femeia modestă e tractată fie ca hipocrită, fie ca proastă, căci inima ei încă castă nu poate suporta

atmosfera măbușitoare a vieții comune. Ele sunt crescute de tovarășele lor mai deprinse cu această viață, care le îndrumază, cum trebuie să se presinte, ca să placă. Făcându-și apoi una alteia educațiunea, avem o societate compusă din oameni tot unul ca altul și ne învinuim unul pe altul.

Nu poate educatoarea singuratică să iasă învingătoare față cu societatea întreagă, și noi Românele nu vom putea să ridicăm nivelul moral al societății decât dacă vom lucra toate la fel și cu același zel.

O reformă trebuie dar să se facă în întreaga educațiune femească.

Ori și care mamă preocupată de fericirea copiilor săi e cuprinsă de simțământul, că își pierde copilul când îl scoate din casă spre a-l da la școală, căci e puternică înriurirea educativă a societății, care în curind stinge focul sacru din inimile tinere.

Tendința de a pune la indoială până chiar și existența lui Dumnezeu, a ajuns la noi un fel de boală a tinereții. Băieții și fetele se iau în bătaie de joc, dacă se sfiiesc a lua în deșert numele Domnului ori îndrănesc a se inchina. E o nenorocire aceasta pentru băieți, căci acela, care se lapadă de părinți și

de frați, de țară și de neam și devine om, care numai de motive egoiste poate să fie determinat. Mai mare ei însă nenorocirea pentru fete.

Mi-se cutremură gândul la ideea, că inima femeii să fie atât de seacă, când la sinul ei se vor îngrămădi copilașii, la ușa ei vor bate nevoile, suferințele și boalele. De unde va găsi ea mângâierea? de unde răbdare? ce are să-i dea tărie, dacă ea nu mai e pătrunsă de simțământul, că suferința și răbdarea îi curăță sufletul, o înalță și o progătesc pentru o viață mai fericită?

O, fericită e femeia numai dacă, păstrând farmecul dăruit ei de Dumnezeu, propagă bunele moravuri, și-și împodobește sufletul cu comori neperitoare ca blândețea, sfiala, iubirea de muncă și dușoșia față cu de-aproapele ei. Numai atunci poate fi cu adevărat iubită, căci cea mai oțerită natură se va înmuia la căldura inimii ei.

A fi fericit este cel dintâiu și cel mai tare sentiment, pe care și-l dorește ori și care inimă omenească. Sentimentul acesta însă femeia numai din ea însăși poate să-l aibă.

Cea mai mare parte a omenirii caută fericirea în aparențe, mai ales în bogăție, și multe fete tinere își închipuiesc, că numai într-o casă mare, cu bani mulți luând parte la baluri și la concerte și fiind gătită în toalete exagerate și atrăgătoare, încunjurată de slug supuse și dând mese bogate se vor simți în adevăr fericite. Adevărul e însă numai că cei lipsiți de judecată le vor crede fericite și le vor invidia. Educațiunea are dar să liniștească fantasia excitată a fetei tinere, arătând cum de cele mai multe ori sub podoabele grele geme o inimă strivită de patimi, de dureri și de griji de invidie și de ură, care, ne mai putând să-și găsească consolarea în religiune, se aruncă în vîrtejul plăcerilor șgomotoase, ca să uite sbuciumările, în care se află.

Nu în bani, nici străluciri stă adevărata fericire, ci în liniștea sufletului și în pacea casei tale.

Și femeia e la localul cel dintâiu chemată a întemeia pacea familiei prin iubirea ei neșovăitoare. Iubirea o face harnică, neadormită, mereu preocupată de binele tuturor, doritoare de a face viața plăcută împrejurul ei, iubirea o ajută să-și facă cu plăcere datoria, să fie blândă și răbdătoare, să se stăpânească pe sine și să fie gata de a se jertfi pentru alții, un inger al Domnului în mijlocul oamenilor.

Toate aceste nu sunt lucruri, cari se pot învăța din carte, ci virtuți cari se sădese în inimă prin deprinderi conduse cu înțelepciune. Cum am putea să le sădim, dacă limităm viața copilei numai la învățatură seacă, ba îi mai și strivim sufletul împinind-o cu premii și deprinzând-o să trăiască în continuă dușmănie cu concurențele.

Trebuie să le dăm fetelor iubirea și încrederea noastră, să le îndrumăm a se iubi unele pe altele, să le lăsăm a se ajuta între ele și a se îngriji la casuri de boală, să le dăm mulțumirea de a servi pe cei ce ostenesc pentru binele lor și de a găti mâncări pentru ei, să le deprindem a jertfi din oarele lor de distracțiune spre a săvîrși lucruri mai grele, dar cu scop bun. Trebuie, într'un cuvînt, să le pregătim pentru sarcina grea, pe care vor avea s'o poarte în viața lor.

Toate acestea numai prin cultivarea simțământului religios putem să le ajungem cu destulă siguranță. Nimic ce e bun nu e greu pentru femeia religioasă, fiind-că simțământul religios o îndeamnă spre bine și-i dă tărie, ca să infrunte greutățile și să respingă tentațiunile. Ea transmite și soțului său pornirea spre bine și-l face să simtă, că în mâinile lui Dumnezeu stau toate, averi și pagube, sănătate și boală, nevoi și bucurii, și că pe el îl mulțumim purtând grija de noi înșine și de ai noștri.

Putem noi femeile să ridicăm societatea ori s'o ducem spre ruină, căci noi creștem pe viitorii ei membri și ne-e dată și putința de a stăpâni pe soții noștri și de a-i mîna fie spre bine, fie spre rău.

Nu ni-se cuvine însă să îndrumăm spre reforme sociale; își face fiecare datoria la căminul său, și dacă toate știm să fericim pe ai noștri, întreaga societate e fericită. Întrebarea e dar, cum are să-și crească fata ori și care mamă, dacă o iubește și ține, ca ea să poată găsi în viață maximul fericirii omenești posibile, și cari sunt povețele, pe cari are să i-le dea ca un fel de canon al viețuirii.

Ținînd samă de natura femeii și de pozițiunea ei în societate, ele nu pot fi decît următoarele:

1. Fii mai presus de toate, cu frica lui Dumnezeu și fă numai ceea-ce lui îi este plăcut.
2. Fă-ți datoria chiar și cătră cei-ce nu și-o fac pe a lor față cu tine
3. Dă-le dovezi de iubire chiar și celor ce te mîhnesc.
4. Nu abusa de iubirea altora cerînd să faci ce dorești, ci lasă-le celor ce te iubesc mulțumirea de a te îndatora.
5. Nu face de dragu nimînui ceea-ce după convingerea ta nu e bine.
6. Stăpenește-ți toate pornirile, căci numai binul cumpăt e virtute.
7. Adună și păstrează, ține rînduială și curățenie, nu lăsa să-ți intre sărăcia și boala în casă.
8. Suportă greșelile semenilor tăi și ține samă de virtuțile lor.

9. Nu lăsa să între banuială neîntemeiată în inima ta, căci mai bine e sufletului să fie înșelat, decât să năpăstuești.

10. Fii nepărtinitoare și iartă când judeci.

11. Nu grai de rău pe nimeni și nu-ți da părerea fără ea să fii dumerită asupra împrejurărilor.

12. Fii înțeleaptă, ascunde-ți secretele în inima ta, și nu sta de vorbă cu cei-ce te ispitesc ori vorbească despre lucruri scandaloase.

Eleonora Slavici.

Alecsandru Roman.

(1825—1897)

Alecsandru Roman e de origine din Micăsasa (Ardeal), de unde tatăl său, Ioan, a venit la Oradea-mare pe timpul episcopului Samuil Vulcan, care primise în die-casa sa mulți lăneri ardeleni. Noul preot se stabili în cele din urmă la Aușeu (ținutul Crișului re-
pede.) Aci s'a născut fiul său Alecsandru, la 26 Novembre, 1826.

Strămutându-se părintele său la Rogoz, Alecsandru și-a făcut studiile gimnasiale la Beiuș, în apropierea căminului părintesc. Studiile filosofice și juridice le-a făcut la Orade. Aci înființând tinerimea română academică o societate de lectură, Roman le ținea prelegeri din limba română, pe care însuși o studiasă la Beiuș (ca studiu extraordinar) din gramatica lui Alexi.

La dorința părinților pași pe cariera preotească și fu trimis de episcopul Erdélyi în conviciul din Viena, unde făcu trei ani de teologie (1846—1849.) În urma izbucnirii revoluțiunii în Viena, clericii se

resfirară. A. Roman s'a rentors la Oradea-mare și fu numit profesor de clasa a treia gimnasiale în Beiuș (anul școl. 1848/94.)

Aci a făcut esamenenele din cursul al patrulea de teologie.

A. Roman a fost primul profesor în Beiuș, care a propus în limba română și într'un timp nu prea favorabil. Faptul acesta, precum și sentimentele românești i-au căștigat mulți dușmani. După revoluțiune mai multe neplăceri îl siliră să părăsască Beiușul. Pe-trecu mai bine de un an în Orade, unde meru indemnă tinerimea să ceară înființarea catedrei de limba și literatura română, ceea ce s'a și întâmplat prin mijlocirea episcopului Erdélyi.

În a. 1853 (Iun. 29) a fost numit profesor de limba și literatura română la gimnasiul din Oradea-mare.

În 1853 s'a dus la Viena, să ia licența de profesor gimnasiale. După trei ani, făcând esamenenele de profesor, primi postul de translator român la Consiliul Locotenenței regesci din Buda.

Alecsandru Roman.

Dela anul 1860, când s'a introdus sistemul constituțional, A. Roman a dezvoltat o activitate deosebită. A înființat împreună cu Sigismund Pop, ziarul „Concordia,” ce apărea cu litere latine în Pesta.

În Decembrie 1862 fu numit profesor public extraordinar de limba și literatură română la universitatea din Pesta, iar după zece ani, în 1872 fu numit profesor ordinar.

La 1863 se căsătorii cu Ida Pop, fiica lui S. Pop. Murindu-i însă soția, după doi ani se căsătorii cu Leontina Balomiri din Sebeșul-săsesc.

La 1865 fu ales deputat în Biharia, cercul Ceica și a reprezentat acest cerc timp de 22 ani, luptând cu însuflețire pentru autonomia Transilvaniei și egala îndreptățire a poporului român.

În 1866—1867 convocând guvernul României pe cei mai de frunte filologi români, A. Roman de asemenea fu poftit a lua parte și a deveni membru al Societății academice, Academia română de azi.

La 1868 a înființat „Federațiunea,” un ziar mai mare la noi, dincoace de Carpați, care a avut mai multe procese de presă. Odată a fost condamnat Roman la un an închisoare de stat la Vaț și la amende. În cele din urmă a trebuit să înceteze ziarul.

Ca profesor și-a câștigat stima și iubirea tuturor tinerilor dela universitatea din Pesta, cari cu drag alergau la prelegerile lui. Interesul față de societatea „Petru Maior” îi era mare totdeauna. În primii ani

ai profesurii a fost ani de-arândul președintele ei și pururi căuta să aprindă inimile și sufletele tinerilor pentru idealuri sfinte, pentru lupta, pe care aveau să o poarte eșii de sub scutul universității și din locașul societății, îi însuflețea pentru iubirea de limbă, de lege și de neam. Mai târziu ajutarea societatea și'n privința materială. A donat mai ales multe opuri pentru bibliotecă.¹

În anul 1893 tinerimea univeritară română i-a sărbătorit jubileul de 30 al profesurii lui și cu această ocaziune i-a dovedit cele mai vii sentimente de iubire și de venerațiune.

A. Roman a fost un aprig luptător și pe terenul bisericesc și întru înaintarea binelui națiunii. În vara a. 1897, conferința din Cluj în cauza bisericii rom. gr. cat. l'a ales de președinte. Deși slăbit, însuflețirea i-a dat putere și a luat parte la conterință, căci Roman nu cunoștia pedecă, când era vorba de binele neamului.

A produs mare întristare știrea despre moartea lui între toți Români. Dacă acum nu mai este în mijlocul nostru, dacă graiul viu al lui nu ne mai poate însufleți, fie-ne pildă vie faptele lui. Revocați-vi-l în minte pe Roman și faceți numai o parte din câte a făcut el pentru neam, și atunci am făcut mult. Suntem mulți, voință să avem! Dacă aveți lipsă de însuflețire recitați faptele lui Roman și priviți-i portretul, ca să nu-l puteți uita nici când.

(După Almanachul societății „Petru Maior.”)

Din ale lumei valuri...

(Novelă)

(Urmare)

Mărioarei...

Trecuseră doi ani de când Victor instrua pe Mărioara. Și fiindcă D. lui Dumitru i se părea, că știe acum prea bine cânta la pian, într-o zi el chemă pe Victor, și după ce îi achită onorarul ce-i mai resta îi mulțumi din inimă pentru osteneala sa, și i spuse că Mărioara acum nu mai are lipsă de instrucție. „Dar apoi casa noastră Vă-e deschisă ori și când!” încheie d-l Dumitru, întinzându-i apoi mâna plecă la afacerile sale. Victor rămase nimit de vorbele d-lui Dumitru. Afla parecă ceva deosebit în ele, căci de când îl cunoscuse, nu i-a vorbit așa liniștit, deși vorbea rar... rar de tot cu el.

Doamna Lia apoi, îl rugă să nu uite de ei, să vină cât de des.

El nu zicea nimica, stătea tăcut și da din cap ca omul muncit și bătut de gânduri.

Mărioara stătea și ea pe gânduri, și ar fi plâns cu hohot, dacă n'ar... Știa că el, de aci înainte n'o să mai vină așa de des pe la ei n'o să-l mai poată privi. Și simțea pare că o doare și sufletul... dar nu zicea nimic. Știa că el o iubește, știa cu siguranța. deși el nu i-a spus-o, pentru-că... „poate n'a voit... așa e mai bine... s'a sfîșit poate...” și apoi el era constant; vorba dată nu și-o călca. Și dacă odată i-a răspuns „Nu!” de ce să-l schimbe pe aceasta în „Da!”

¹ Ist. soc. c. II.

La început Victor cerceta familia Vlădeanu în toată săptămâna odată și acesta mai mult din politețe. Doamna Lia vorbea cu el totdeauna ca și cu un bun prieten și vechiu cunoscut; iar Mărioara îl apuca surizând de mână și îl ruga să meargă să asculte piesele noue ce le învăța ea singură... Dar cu cât trecea timpul, el venea tot mai rar la casa familiei Vlădeanu. La două, apoi la trei săptămâni odată, apoi la o lună, și în fine n'a mai mers.

Doar el vedea *prăpastia între ea și el*, o vedea și se infiora, căci știa că visul lui se va sfârși cu căderea lui în prăpastia aceea. Știa de d-l Dumitru că e un ambițios, că el îi va nimici visul său, și că astfel el îi va deschide prăpastia. — „Totul e în deșert” își zicea el, „de ce să nu încerc a-mi sdrobi visul de acum?”

Știa apoi că Doamna Lia e pe partea lui, că Mărioara îl iubește, dar știa și aceea că d-l Dumitru e neinduplecabil și apoi... timpul, timpul multe șterge din inimă tinere

* * *

Victor, când cercetase ultima oară familia Vlădeanu, aflase numai pe d-l Dumitru acasă, și avuse cu el unele vorbe și de aceea acum să închiaseră 9 luni de când nu mai fusese la casa Doamnei Lia, Mărioara împlinise 18 ani. — Pe Victor îl iubia ea și acum, dar vedea că cu tatăl său n'o va putea scoate la fel, vedea că el îi va împedea iubirea, visul... D-l Dumitru ori cum ar fi fost, îi era părinte și ea blândă, prea blândă.

În sufletul ei se începă luptă între iubire și între pedecile covârșitoare, o luptă nebună, în care deș momentan triumfează pedecile, totuși iubirea nu se stinge ci rămâne învelită numai, ca la o singură lovitură a sortii, la o singură schinteie, să ardă din nou cu o flacără mai mare, mai mistuitoare.

Întro zi D-l Dumitru chema pe Mărioara în odaia sa, închise ușa și luându-i capul între mâni îi zise încet și dulce: „Vrei tu să te măriți puiculița tatii?”

— Am vorbit și cu mamă-ta, dar ea, e tot... n'are ambiții și punct! — Mărioara infiori de sfială când auzi de măritat... Apoi cu o voce aproape înecată de surprindere și curiozitate întrebă: „După cine?” D-l Dumitru șeză pe scaun, apoi c'un ton sârbătorese și ales, ca și când ar fi vorbit la inimă noilor săi chiriași continuă:

— Pe Nica Gurărean îl cunoști?

— „Nu-l cunosc, tată!”

— E un tânăr elegant și frumos, cu maniere alese și avocat, copila mea. Tatăl său a murit de mult. Era om de cinste și prieten bun cu mine, D-zeu să-l ierte! A rămas după el o avere bunicească și de trăia el, tot ca mine ar fi engetat...”

În internul Mărioarei se petrecea ceva neînțeles.

— Ce zici tu draga tatii?!”

— Nu-l cunosc tată, și chiar dacă l'aș cunoaște nu...

— Nu-l iubești? adăuse D-l Dumitru. Ei și tu raționezi ca mamă-ta?... Victor?... Ce e el? Nici o poziție, numai voi în voi nici odată mai bine... și D-l Dumitru se aprindea vorbind.

— Dar nu-l cunosc tată și... îi replică din nou Mărioara.

— Ei, ei, asta e ușor copila mea, — îi răspunse D-l Dumitru domolindu-se, — „il vei cunoaște și îl vei iubi, las' numai pe mine...”

Mărioara și puse privirea în pământ și nu zise nimic, îl cunoștea și pe tatăl său, și apoi, titlul de avocat ori și cum dar o frapase, cel puțin acele clipe și-i înăbușiră șoaptele inimei.

În ziua următoare Nieu Gurărean se prezentă. Un tânăr dedat cu lumea, îndrăgnet, prevenitor — cu un cuvânt om crescut în lume. După ce el plecă Mărioara face cam următoarea comparație între el și Victor: Victor sficos, rezervat, un biet student năcăjit; iar Nieu îndrăgnet, vial și avocat. O, dar totuși Victor... Și apoi tata... o dacă n'ar fi tata... Și când își aducea aminte de tatăl ei, se cutremura fără să-și dea samă.

În fine la stăruințele continue ale tatălui său ea-și plecă capul, se învoi...

Doamna Lia vedea pașul greșit, vedea ca omul cu minte sănătoasă, că acest paș greșit va trebui să-și aducă cândva roadele, însă ea nu putea zice nimic, tăcea și plângea. — Ori ce paș greșit fie și mai ne însemnat, trebuie plătit în viață cu lacrimi, dar apoi pașul cel mai însemnat!?

Peste câteva săptămâni Mărioara deveni Doamna Gurăreanu și înainte de cununie cu câteva zile scrisese lui Victor o epistolă rece și care o sfârși cu fraza „Uită-mă, fii fericit, — eu cred că voi fi!...”

(Va urma)

S. V. Velțian.

➤ Epigrame. ➤

Unui escroch.

Lumea fine în onoare
Pe-atâția hoți cu mânuși;
Căci punându-i la răcoare,
Câte temnițe-s acuși,
N'ar ajunge, de-ar fi chiară
Și mai mari de cât o țară.

Unui nou slujbaş.

Ti-s'a dat cuțit și pită!...
Pe cei mari vezi de imită,
Chiar și'n furt... și n'ai habar
Că-i fi prins, dat de tâlhari:
Căci pe cât prostii socot
„Corbi la corbi ochii nu scot!”

Unui lingușitor.

Lingușind în stînga, dreapta
Unde ești azi te-ai urcat,
Și cum vezi bine, răsplata
Nu'i de loc de lepădat.

I. Encescu.

Martorul mântuitor.

Cu espresul de seara am plecat din London spre Liverpool, ca apoi de acolo în cealaltă zi des de dimineață să călătoresc cu un vapor în Valparaiso. Eram numai singur în compartiment, de ce n'am bucurat, căci eram foarte neliniștit și iritat. Mă tortura insomnia: umblam încoace și-n colo, când ședeam, când mă sculam.

A trecut o oră de când am plecat, când tocmai treceam prin o stațiune mică, unde aud o zurăire în fereastra cupeului meu. Fereastra s'a spart în mii de bucăți și s'a auzit ceva căzând în cupeu. Mai întâiu am cugetat că au puscat spre mine și pentru aceea am stat nemișcat, căci m'am temut, ca nu cumva mișcarea să-mi cauzeze periclu.

După puțin timp venindu-mi în ori, am început a căuta obiectul care a căzut prin fereastră. L'am aflat. A fost o filă de hârtie legată de o peatră. Am luat-o și am cetit-o. Scrisoarea era precisă și dovedia o mână măiastră. Adresa era următoarea:

„Să citească acela sau aceia, în a căror cupeu va cădea.”

Am desfăcut-o; ei era ceva minunat, încât nu-o voiu uita nici când.

Ca să vă convingeți despre ceea ce spun o comunic din cuvînt în cuvînt.

„In prinsoarea din Malton e închis un delicuent, pe care mâne dimineață la oarele 8 și jumătate îl vor spânzura. Acest delicuent și-a accentuat în continuu nevinovăția sa, și pre cum aud, dinsul spune că este

un om care îl poate justifica și mântui. Acel om sunt eu, și numai acum în momentul ultim am aflat despre lucru, când deja e prea târziu, ca să telegrafez sau să avisez autoritățile din Malton și să-l pot mântui. Dară pot dovedi eschizend ori și ce indoială că condamnatul în timpul omorului cu care e învinovățit a fost în depărtare de mai multe mîle dela locul acela. D-ta, care cetești aceste cuvinte, dacă ai cât de puțină compătimire, dacă îți este scumpă viața deaproapelui, coboară-te în Malton, mergi la directorul temniței, dă-i aceasta scrisoare și spune-i că eu sosesc cu trenul proxim. Nu sta pe gânduri căci e vorba despre viață și moarte!

James Castlerenny.”

Am pus la o parte aceasta epistolă caracteristică, am stat apoi puțin pe gânduri, apoi am luat o gazetă de seara să citesc. Am mai fost citit deja odată despre cazul din Malton, dar acum l-am citit din nou, cu un interes potențiat.

Autorul articolului, după ce descrie exteriorul condamnatului făcend amintire despre executarea lui de mâne, scrie următoarele:

„La tot cazul trebuie să amintesc aceea împrejurare momentuoasă, că osânditul își afirmă totdeauna nevinovăția lui și zice, că este oare unde un om, care îi poate dovedi nevinovăția. Afirmă mereu că în ziua omorului a fost în Clayden, unde a intrat într'o conversație viuă cu un om de lângă dinsul, iar în urmă s'au certat strașnic. Apărătorii osânditului au făcut

toate încercările, ca să aple pe acest om, dar până acum fără să reușească.

Acusatul însuși rămâne constant pe lângă fasiunea sa, încă nutrește speranța, că martorul mântuitor va sosi în momentul ultim și-l va mântui.*

M'am gândit asupra acestor lucruri și am înțeles totul. Dar cum să încep!

Mă provoacă să mă dau jos în Malton, să trezesc din somn pe directorul temniței, să stau înaintea unui om somnuros cu o poveste de necrezut și afară de acestea să fac ca să mă aștepte vaporul în Liverpool.

Nu! aceasta e cu mult mai mult decât se poate cere dela mine. Sfarmându-mi așa capul în urmă am sosit în Malton.

Mărturisese sincer, că nu mă simțiam bine. Mi-am scos capul pe fereastră și am agrăit pe portarul somnuros.

Am auzit — zisei eu, că aci în temniță este un osândit, pe care mâne dimineată îl vor executa pentru omor.

Portarul privi cu mirare spre mine, de ce, după o astfel de întrebare nici nu m'am mirat.

— Domnule, răspunse, osânditul a omorât un om în Tarbys.

M'am consternat în toată ființa, dar iarăși m'am recules și am continuat:

Aceasta e vorba generală... pot să-ți spun însă că acel om n'a săvârșit fapta cu care e acusat... și dacă ți vei putea chema aci pe șeful gărei sau alt oficial de frunte, înainte de a pleca trenul, de sigur vei mântui viața acelu om.

Portarul privia la mine confuz și nepăsător astfel că credeam, că ori ce osteneală va fi zădărnică. A aruncat spre mine o privire, încât îndată am observat, că el crede că eu am nebunit. N'a zis nimic, s'a coborât de pe terasă și a dispărut.

Deodată numai mi-am văzut omul, cum grăbia spre cupeul meu. Lângă dînsul mai venea unul în cilindru și frac și se vedea că e cu mare precauțiune la aceea ca să-și țină demnitatea.

D-ta ești șeful gărei? îl întrebai eu cât ce sosi.

— Nu, răspunse — eu sunt șeful de comunicațiune; șeful gărei e în pat.

— Nu face nimic. D-ta la tot cazul ești omul care poți lua asupra d-tale răspunderea.

S'a plecat puțin.

— Eu pun acum asupra d-tale o răspundere atât de mare, cum n'ai avut nici odată!

I-am predat serisoarea, pe care au fost aruncat-o în cupeu la o oară după ce am plecat din London.

Șeful luă serisoarea și o ceti la lumina lămpii.

— Cum pot eu ști că aceasta e adevărat sau ba? întrebă el.

— Ca să crezi e de ajuns să vezi fereasta spartă, zisei eu.

— Dar celalalt om? Aceasta poate fi în urmă și o glumă proastă.

— Aceea numai așa ti-o poți închipui și d-ta ea mine. Eu la tot cazul cred în lucru și euget, că omul acela va veni.

— Totuși eu cred că ar fi mai bine dacă d-ta ai vorbi în persoană cu directorul, zise el.

— Aceea e imposibil!

— Și dacă e permis să întreb, pentruee?

— Pentrucă mi-am angajat loc pe mâne dimineată pe o naie în Liverpool și astfel aş întârzia.

— Dar totuși... fiind o cauză așa gravă?

— Nu pot face!... Responsabilitatea e a d-tale! Iritat învărtia hârtia în mână și nu zicea nimic.

— Voiu preda epistola directorului, zise în fine.

Conducătorul a suflat din trâmbiță, eu m'am re- așezat în cupeu, trenul a plecat eu repegiune.

În cealaltă zi încă înainte de a fi plecat din Liverpool am primit următoarea telegramă.

„Sentința s'a suspendat.“

Martorul mântuitor a sosit în momentul ultim.

Așadară eu am mântuit viața de-apropelui meu. Ori vei crede ori ba, aceasta așa a fost.

Trad. de I. Marga.

❖ T a i n a . ❖

*Rugat-am luna să s'oprească
O clipă'n loc să stee
Și de pe bolta cea cerească
Jos pe pământ ea să privească
Inima de femeie.*

*Și'n treacăt taina s'o pătrundă
Să afle ce simțește
Femeea, când vrea să ascundă
Durerea-i mare și profundă,
Ce inima-i muncește?*

Iar luna, a nopților regină,
Rugarea mea ascultă
Jos la femeea, ce suspină
Cu inima de chinuri plină,
Încearcă să pătrundă.

Da, vai! rămâne înduioșată
De-alăta suferință,
Și pe femeea întristată
Ar vrea s'o lase mângăiată
De fi-i-ar cu putință.

De-atunci pe cer când se înalță
Cu blânda ei lumină
Pătrunde tainic cu a ei rază
În inimă s'o ușurează,
Durerea-i o alină.

Veronica din Sălagiu.

Frumosul ofițer ulan.

Tinărul Dr. George Vlașcu cu ajutorul valetului său aranja mobilele frumoase de salon, cari au sosit acuma.

Să opria pe câte un minut, de-și făcea câte o țigaretă, și suridea enugetător ca un om îndestulit, căruia i s'au împlinit multe visuri.

Erau aproape gata cu aranjatul, când ușa se deschise și intra un ofițer ulan.

O statură înaltă, de care se lipia excelent uniforma, un cap ideal, eu ochi a căror privire arăta oboseală și indispoziție.

Drul întinse mâna cu căldură amicului său, iar acesta oboseit se puse pe fotelul prim.

— Ce-i Victor? întreba medicul.

— George, — eu pățimesc.

— Ai jucat doar cărți? întreba din nou medicul examinând fața palidă a amicului său.

Tinărul clătină capul și murmură lin:

— Nu.

— Ai cheful?

— Nu.

— Dar ce-i?

— Sunt bolnav, sunt nervos, mă irită ori ce larmă ori ce mișcare.

— Victor, ești amoretat?

— Nu.

Dr-ul se enugeta puțin apoi răspuse:

— Ai neurastenie, — eu îți voiu prescrie ceva doctoric, dar ca medic amic, și ca binevoitor te sfătuiesc să te căsătorești, aceasta ar fi doctoria cea mai bună. Îți trebuie o viață mai plăcută și o persoană iubitoare, care să te priceapă și scoată din melancolie. Vezi eu sunt fericit, căci iubesc, sunt iubit și sper o viață liniștită.

Frumosul ofițer își plecă capul iar într'un târziu, răspuse:

— Imposibil, mi-ar trebui cațiune eu nu sunt avut, deci fată săracă n'aș putea lua, iar dacă m'aș întoarce în jurul aceloră cari au parale ș'ar zice, că sunt un nemernic, materialist ect. Să repășesc dela miliție? apoi ce-aș face?

Pentru alteeva nu sunt crescut!

— Tu privești viața de părtea cea mai neagră, — tu nici nu te prea ocupi cu d-șoare: de ce să nu se poată amoreza în tine o fată avută, care să fie bună, frumoasă, draguță, ș'atunci de ce nu ai putea-o iubi tu?

Tinărul își mișca mâna nervos:

— În novele și în fantazii sunt căsătorii de acele, dar în realitate, — — —

— Ei vino, zise rizând dr-ul prinzând de braț pe amicul său, să vezi cuibul nostru, poate ți-o veni voia să sfârșești cu viața de garson.

— George tu ești așa de fericit, — zeu de nu ai fi tu cel fericit, ți-aș invidia fericirea.

* * *

La o lună după dialogul acesta Dr. George Vlașcu era de două săptămâni căsătorit.

Era o fericire, o rază binefăcătoare viața lui de când și-a adus soțioara aceea dulce și gingașe.

Abia se puteau despărți când sosia oara de Dr. Vlașcu trebuia să meargă la spital.

Ca de regulă așa și acuma mergând la bolnavii lui, lăsa soțioarei că dacă îi vin bolnavi să-i primească și să aline suferințele pacienților prin vorbele ei blânde și dulci.

— Voiu încerca, răspuse ea surizând, urmărind cu privirea statura înaltă a bărbatului ei drag.

Doamna Vlașcu aranja prin odaie când bătu cineva la ușa salonului.

— Pofteste! zise dinsa.

Ușa se deschise și intra Victor Gorgiu frumosul ofiter ulan.

— Pe George îl caut, — zise acesta prezentându-se.

— Nu e acasă, dar peste o oră va sosi; vă rog să ocupați loc până atunci.

Un ton domol îi spunea aceste și doi ochi mari căprui îl priviau în față.

Ochii lui se opriră pe fața dulce îngerească, privirea îi aluneca peste statura grațioasă, și o simțire curioasă îi cuprinse tot sufletul.

El nu spuse nimic, — astfel doamna casei conturbă liniștea întrebând:

— Este cineva greu bolnav?

— Eu sunt bolnav doamnă!

Dama surizând examină fața frumoasă, dar palidă a tinărului.

— Dar nu ți-e tare rău?

— Nu sunt chiar de moarte.

Dăma Vlașcu a ris vesel, și adause cu speranță:

— George te va vindeca, — sigur.

Victor Gorgiu venise nervos, dar gradat îi trecea nervositatea, și-l cuprindea o căldură binefăcătoare.

Ea vorbea drăgălaș și binevoitor, iar frumosul ofiter o asculta. Așa i-a aflat Dr. Vlașcu:

— Felicia ai paciență?

— E bolnav, George, să-l vindeci! zicea ea cu naivitate adorabilă, și prinzând de braț pe dragul ei bărbat.

Pe Gorgiu îl cuprindea o invidie sălbatică, când a văzut ochii amicului său cum strălucesc, și cu câtă iubire privesc figura drăgălașă a soțioarei lui.

Ea a eșit, iar Dr. Vlașcu începu să capaceze de nou pe amicul său.

Dar acesta murmură cântul cel vechiu:

— Nu pot, nu pot, sunt sărac.

Astfel a trecut mai multă vreme, în care interval Gorgiu convenise din ce în ce mai des cu familia Vlașcu și ce să vezi, s'a îmbătat de fericirea văzută, a ametit de ochii mari inocenți, de tonul domol, de vorbele blânde binevoitoare, de fața dulce îngerească, de toată ființa ei, și tremura de câte ori trecea pe lângă ei, s'au mergea la ei.

Gorgiu era mai bolnav ca ori când. A slăbit, și ochii lui frumoși oboșiți și fără voie priviau în viitor.

Nu știa nime ce poate avea.

Chiar și superiorii se ocupau cu el, și se mirau de schimbarea lui, căci vedeau că la împlinirea serviciului mergea ca o mașină regulată, dar fără voie și fără îndemn.

Uneori îl cuprindeau febrinteli, uneori o durere colosală, uneori îl urmărea umbra unei femei, — și atunci suferea așa tare!

Nu știa singur ce-l doare, dar era deprimat și trist încât doria moartea ca cea mare binefacere.

Și Gorgiu începă să simtă că amorul lui crește ca și nervositatea lui, — focul arzător îl cuprinde și nu-i scăpare.

* * *

Era o zi frumoasă de toamnă, pe promenada orașului publicul asculta muzica militară.

Cățiva camerazi au mers și după Gorgiu să-l cheme la plimbare, dar el era îndispus și numai după un timp lung au putut să-l înduplece.

Pe promenadă la o masă povestiau. Ochii îi rătăceau de ici-colea, și răspundea indiferent întrebărilor adresate lui.

Deodată se scula și zise cu voce tremurândă: vine Vlașcu cu soția.

Camerazii au privit unul la altul.

— Victor, tu ești amorizat de ea! El s'a cutremurat, — căci i-au zis toți de odată ce a ascuns chiar și înaintea sufletului său, și ăștia au avut curaj să-i spună în față! Li privi fudul, apoi răspunse cu vocea răgușită.

— Nu-i adevăr, doară e măritată după amicul meu cel mai bun, — și ea e ca o sfință!

Camerazii îl luară de braț:

— Știi ce Victor, vino să ne petrecem în seara aceasta.

El s'a învoit.

— Prima dată însă merg acasă căci am ceva de lucru, dar pe la 8 ciasuri vou fi între voi!

Și s'a depărtat.

Ajungând acasă scrisese amicului său scrisoarea următoare:

George!

Sunt amorizat, — simțesc cum mă inundă amorul și mă dominează. Iubesc, — dar mi-e eschisă și speranța ca să fiu iubit, căci ea e femeia ta.

Fii fericit amice, iubește-o, — căci ea e un inger curat, blând și dulce.

Victor Gorgiu.

El trimise scrisoarea lui Vlașcu prin valetul său.

Apoi vizită revolverul, — era în ordine, — un tunet, — și el căzu rănit. Dr. Vlașcu sosi repede.

Cu peptul desvălit, și rănit de moarte a aflat pe amicul său, respira încă, și privirea-i zdrobită o ridica la el.

— Victor, Victor ce ai făcut șopti el legându-i rana.

Rănitul începă să vorbească: George, nu fi mânios, vezi am suferit tare, sunt așa de năcăjit! Nu proba să

mă vindeci, căci glonțul care a găurit peptul meu a fost ruginit... Dar dacă vrei să-mi alini ultimele dureri ad-o aici, să-o ved încă odată.

— Fii liniștit, merg și-o chem.

El aștepta cu frică, că inima va înceta de a-i mai bate înainte de ce o va putea revedea. — Dar nu peste mult timp auzi pașii ei.

Iși deschise ochii, și cu o privire visionară înfinse mâna spre ea. Doamna Vlașcu se apropia lângă patul rânitului, prinse mâna lui și începu să-i vorbească lin, cu voce tremurândă, și pe față inundată de lacrimi ferbinți:

— Pentru ce ne-ai intristat așa tare? Vezi eu mai am o soră, e chiar ea și mine, — acumă dacă ți-o fi mai bine.

— George, oh George vindecă-mă!

Dr-ul era palid.— Te voi vindeca. — — —

În odaie era liniște, — se întuneca, se răspânda lumina surie, părea în agonie și ziua. Bolnavul respira tot mai greu, și Dr-ul cu față intristată stătea lângă patul celui în agonie.

* * *

Sub fereastră a trecut procesiunea cu cadavru, clopotele sunau jalnic, în glasul lor dureros se amestecau tonurile muzicii militare, care cânta trist un marș de jale.

După sicriul plin de cununi mergea Dr. George Vlașcu și toți camerazii „frumosului ofițer ulan.”

Olga Dorina Poruțiu.

Crinul, trandafirul și caisul.

(Fabulă.)

Intr'o grădină stau la un loc, stau față în față: un crin alb și un trandafir; iar de lături, în apropiere, se ridică trufaș și nepăsător un cais. Crinul și trandafirul zi de zi își desvêleau bobocii. Florile crinului erau una ca și alta, frumoasă și mirositoare; ale trandafirului, în soiul lor, una mai frumoasă, alta mai veștedă și pătată, din care cauză trandafirul mereu se tânguia și suspina. Crinul azindu-i tânguirea și suspinele, într'o zi îl întrebă:

— De ce te tot tânguești și suspini mereu, trandafire?

— Am de ce — răspunse cu duioșie trandafirul.

— Aș vrea să știu; spune-mi.

— Fericit ești, o crine, tu simbol al frumșetei caste, căci nu ai durerile mele!

— De unde-mi atribui atâta fericire mie și din contră ție?

— Să-ți spun: Tu ești fericit și fericit trebuie să te simțezi, când florile tale sunt de-o potrivă întregi, vesele și frumoase; până când ale mele nu sunt, ei cea mai slabă suflare de vînt, după vieată de abia două-trei zile, își lapadă pe rînd petalele, pistilul și staminele, rămânând caliciul gol; care în urmă și el cade iar câte apar întregi și sănătoasă, până a nu se desvêli, vin vrășmașii și-mi răpesc bobocii! Nu știu ce-i cauza?

— Știe Dumnezeu; dar eu judec și dau eu socoteala ce ar putea fi cauza.

— Spune-mi te rog!

— Poate nu-ți favorizează locul sau clima; poate să fie cauza chiar ghimpii tei, de cari furtunile îți isbese florile; pot fi cauza ceva vrășmași nevăzuți, necunoscuți, cari te atacă parte la caliciu, parte la petale, la pistil ori la stamine și e destul să-ți sufere întregul floarei sau florilor; sau mâna care te-a plantat și te cultivă încă poate fi cauza: ori că cauza zace chiar în trunchiul tău și încă din germene și atunci nu poți aștepta ceva sănătos dintr'un trunchiu nesănătos.

— Poate să fie. Zici ceva.

— Eu, mulțumită cerului, nu am cauză să mă plîng de nimica!

Caisul, care pîn'aci ascultă, le zise:

— Că așa ți-se întîmplă, n'ai să te tânguești trandafire, ei ar trebui să mulțumești cerului, că barem ești ușorat de multă sarcină. Mă vedeți pe mine cum în toată primăvara ca azi înfloresc și ca mâne mi-se scutură toate florile ca rod să nu aduc, să port pe brațele mele atâta sarcină. Iar tu crine nu te mândri cu florile, cari în urmă și ele cad și ce-ți rămâne mai mult, decât trista suvenir?

— Mai fericit ar trebui să te simți dacă ți-ai păstra florile până la vremea cuvenită, ca să deie rod, căci ai fi mai de preț; până când astfel cum ești, mâne-poimâne nu știu ceasul când o să te scoată din rădăcini și să te arunce în foc, ca pe un pom fără alt preț, decât umbra-ți. — Ei bine dar nu din cauza mea mi-se scutură florile înainte de vreme, — zise caisul și nu aduce rod.

— Causa n'o cerca, căci poate să fie și la tine tot aceeași cauză ca la trandafir; destul că tu nici atâta folos nu aduci cât aduce trandafirul: că de umbră nu mai zic, fiind umbră și mai și...

Toate florile și toți pomii dimprejur au aprobat cele zise de crin; iar caisul a tăcut și n'a mai zis decât:

Adecă: fiecare în felul său și după împrejurări!

* * *

Și între oameni e tot așa: Unii dau flori... de o potrivă desvoltate, frumoase și durabile: alții de așa că par a nu fi din aceeași tulpină; iar ale altora se scutură, cad pîn a nu se deschide deplin. Causa să n'o cercăm unii la alții nici să ne acuzăm și despectăm atunci, când nu suntem competenți cu atât mai puțin să ne tânguim căci pot fi secrete atât ale naturii, cât și proprii ale indivizilor... Fie-care în felul său și după împrejurări.

Gavril Bodnariu.

Anunț literar.

(In atențiunea domnilor editori de cărți literare)

Am o colecțiune de vre-o 70 povesti (basmе) scrise dela popor și, neavând mijloace să le pot tipări insu-mi, caut pentru ele editor. Spre orientarea celor interesați însemn. că în aceasta colecțiune nu ocur povestile tipărite în volumul „Povesti Ardele-nești“ (la librăria N. I. Ciurcu în Brașov) nici în „Povesti poporane“ (edate și premiate de Asociațiunea Transilvană pentru literatura română). Sunt adeca manuscrise proaspete și mult de am publicat unele din ele prin foitele ziarelor noastre. Tot spre orientarea celor interesați notez că aceasta colecțiune a fost cetită la însărcinarea On. Academii Române, de membrul acelei Academii D-l S. Fl. Marian, după cum poate vedea, cine va voi să cetească Analele Academiei Române, Seria II. Tom. XVI. pag. 272—273, unde se zice:

„Onoratul nostru coleg S. Florian Marian vine în al treilea loc să dea urmare sarcinei puse D-sale, ca una din persoanele cele mai competente, de a se pronunța asupra meritului povestilor adunate de D-l I. Pop Reteganul.

Continutul referatului colegului nostru, căruia Secțiunea îi aduce mulțumirile ei, dă naștere, la locul unde se observă că povestile în chestiune sunt „simple scrise,“ deși alt-fel prețioase și demne de a fi publicate, de naștere unei discuțiuni, în care d-l B. P. Hașdeu amintește, că colecțiunea d-lui Pop Reteganul, care a publicat deja 5 fascioare de basme, este mai interesantă din punct de vedere folkloristic, tocmai pentru că la Pop Reteganul individualitatea lui nu joacă nici un rol, fiind-că la dînsul nu ni se înfătoșază producțiuni proprii ca în povestile lui Creangă, nici nu transpiră la el orășanul ca în acelea ale lui Ispirescu; pentru că nu se aseamănă nici cu acelea ale lui Fundescu, Sbiera ș. a Lipsite de adănsul ori cărei podoabe, povestile d-lui Pop Reteganul ne oglindesc poporul dintr-o localitate cu toate proprietățile lui de obiceiuri și graiu. D-l Hașdeu emite părerea, că atunci când se vor publica, povestile d-lui Pop Reteganul trebuiesc lăsate în întreaga lor simplitate, așa precum ele ni se ofere.

— Secțiunea, în sensul conclusului raportului, propune ca să se acorde ca și de altă-dată un ajutor de L. 500 d-lui Pop Reteganul, iar manuscrisele să rămână Academiei, ca să le poată publica la prima ocaziune când se va dispune de fonduri.”

Aceste manuscrise de povesti însă — nu mult după închiderea sesiunilor Academiei Române din 1894 — le-am reprimut cu observarea că: „neavând Academia mijloace să le poată tipări, mi-se restituie.“ Vezi biue, nici cele 500 lei propuși a mi-se da, nu au avut de unde mi-i da — că atunci tipăream eu barămi o parte din ele — și ast-fel stau manuscrisele până azi netipărite, ba chiar înmulțite, că atunci aveam numai 45 de povesti, dar azi am 72.

Rog deci pe aceasta cale pe cei ce se interesează de ast-fel de lucrări și ar fi dispuși a eda acest volum de povesti, să se adreseze la subsemnatul, ca să statorim condițiile.

Reteag (Retteg, Transilvania)

Ioan Pop Reteganul.

Nr. 12—1902.

CONCURS.

Direcțiunea despărțământului Bistrița al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român escrie concurs pentru:

I. Un premiu de 20 C. în aur, care se va conferi aceluși proprietar român de pe teritorul despărțământului, care va arăta cel mai frumos spor relative, făcut în ramul pomăritului în cei 3 ani din urmă socotiți până la expirarea concursului.

II. Un premiu de 20 C. în aur, care se va conferi aceluși proprietar român de pe teritorul despărțământului, care va arăta cel mai frumos spor relative, făcut în ramul stupăritului în cei 3 ani din urmă socotiți până la expirarea concursului.

III. Un premiu de 20 C. în aur, pentru o disertațiune din ramul economiei ce e se ceti în adunarea cercuală din anul acesta și se va afla mai bună.

Au să dovedească priu certificat dat de agentura comunală a Asociațiunii, sau dacă în comună nu ar fi agentură prin certificat dat de primăria comunală și văzut de preotul local:

Concurenții la premiul I: numărul pomilor, soiul lor, mărirea teritorului de cultură și că sporul în pomărit l-a făcut concurentul.

Concurenții la premiul II: numărul stupilor, felul coșnițelor și sistemul, descrierea stupinei și că sporul în stupărit l-a făcut concurentul.

Concurenții la premiul III: au să scrie lucrările legibil numai pe o față a hârtiei, să le înainteze anonim provăzute numai cu o devisă și cu un plic cu aceeași devisă, în care va fi numele și adresa autorului. Lucrările se vor esamina de o comisiune de 3, designată de comitetul cercual.

Petițiile instruate cu certificat, cum și disertațiile sunt a se înainta la subsemnatul secretar al despărțământului până la 10 Iunie n. 1902, cele sosite mai târziu nu se vor considera.

Decererea premiilor va hotări-o comitetul cercual, iar conferirea se va face în adunarea cercuală de est timp.

Bistrița, 20 April 1902.

Direcțiunea despărțământului.

Dr. Gavril Tripon.
vicepreședinte

Dr. Victor Onișor.
secretar.

POSTA REDACȚIUNEI.

Viorescu. Poesiile „La Moară“ și „Găcitură“ ne pare rău, că nu se pot publica. Ați putut observa, că poesii slabe nu mai publicăm. Drept dovadă că poesia d-tale încă se ține de aceste din urmă, lăsăm să se publice strofa primă:

„Vin apele dela munte
Din isvor,
Și se mprăstie în multe
Riuri mari și mai mărunte
N cursul lor.“

Din prilejul sfințelor Paști dorim cetitorilor noștri sărbători fericite!

Deschidere de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului public din Bistrița și jur, că am deschis în piața din loc

👉 strada lemnelor nr. 7. 👈

sub firma

S. NÖSNER

o prăvălie de articole mixte și coloniale.

La toate articolele mixte pun pondul principal pe calitatea cea mai bună, ca *cafea*, prăjită și neprăjită, *făinuri excelente*, *cărnuri uscate*, *vinuri veritabile*, *bere* de Bistrița și Steinbruch în butelii, *cognacuri*, *liqueururi*, *rum*, *ape minerale*.

Nisuița mea e ca prin servirea punctuală și avantajoasă de mărfuri numai de calitate primă să mă fac vrednic de mulțumirea cumpărătorilor mei.

Rugându-vă să faceți o cumpărare de probă sunt

cu distinsă stimă

S. NÖSNER.

P. T.

Aducem la cunoștința on. public această nouă, bine aranjată tipografie și provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice, după stilul cel mai nou, unde putem executa tot felul de lucrări aparținătoare artei tipografice în cel mai scurt timp, precum: Tipărituri de bancă, cărți de vizită, cărți și broșuri, foi periodice, bilete de logodnă, invitații la nuntă, anunțuri, registre, bilanțuri, compturi, prețuri-curente, cuverte, anunțuri funebreale, circulare.

Comandele se execută **prompt**, cu **acurateță**, pe lângă cele mai **eftine și mai moderate prețuri**.

Transportul comenzilor pentru tipărituri sau hârtie de scris etc. **dela 2 coroane în sus se trimite scutit de porto** în ori care direcție a poștei și căilor ferate în Austro-Ungaria. Mustre de hârtie se trimite gratis.

Condițiunile de plătire la tipărirea de cărți, broșuri etc. sunt foarte favorabile.

TIPOGRAFIA A. BACIU

Bistrița, str. Lemnelor 44.